

Abstractsamling

**Nordisk konferens om systemisk-funktionell
lingvistik och socialsemiotik
NSFL 19**

16 - 17 november 2023

Örebro universitet

Plenarföredrag

Elf, Nikolaj, Syddansk Universitet

Fra 'social man' til 'ecological humans'? En uddannelsesforskners genbesøg af SFL og Socialsemiotik med henblik på at gentænke visionen

Tidligt i sin karriere indvarslede Halliday et visionært ideologisk paradigmeskifte for 1970erne der tog udgangspunkt i 'social man' (se fx Halliday, 1974). Han lancerede samtidig SFL som et muligt svar på hvordan man ud fra en lingvistisk disciplin kunne undersøge mennesket i sin 'omverden' [environment]. Halliday pointerede i den forbindelse at omverden ikke skulle inkludere 'pollution and destruction of our material resources (...) ' som 'inevitably has distracted us from thinking about the other part of our environment, that which consists of people' (Halliday, 1974, p. 65).

Set i retrospektiv må man konstatere at visionen kom til at slå igennem *big time*, ikke kun i 1970erne, men helt op til vor tid – men også har haft sin pris. SFL og dens videreudvikling inden for socialsemiotik (Hodge & Kress, 1988), multimodalitetsforskning (fx Jewitt, 2011; Kress, 2010) og digitalisering i et undervisnings- og læringsperspektiv (fx Jewitt, 2006) samt dens inspiration for store forsknings- og uddannelsesprogrammer såsom *Multiliteracies* (New London Group, 2000) har haft enorm betydning for uddannelsesforskning og -praksis i dens mange forgreninger. *Første del* af denne keynote vil således præsentere en videnshistorisk og -sociologisk analyse af hvordan SFL og socialsemiotik har virket ind på måden vi forstår, undersøger og forsøger at udvikle uddannelse, undervisning, fag og aspekter af fag, såsom begrebet tekst, med nedslag i specifikke forskningscases (fx Elf, 2019).

Anden del af keynoten vil imidlertid mere kritisk diskutere begrænsninger ved SFL/socialsemiotik og det grundlæggende kommunikative paradigme de er del af. Man kan kritisk spørge: På hvilken måde har SFL og socialsemiotik en risiko for at udarte eller opleves som en begrænsning i forhold til at forstå uddannelsespraksis? Der fokuseres her på to cases: Dels debatten om genre vs. skrivehandling, som har været central i norsk og dansk literacyforskning (fx Berge, 2005); dels en case fra en dansk kontekst om udvikling af vurderingskriterier til skriftligt arbejde i dansk og engelsk i grundskolen på opdrag fra Ministeriet for Børn og Undervisning der peger på nogle dilemmaer ved at applicere SFL i uddannelse (Elf, 2021).

Endelig i *tredje del* af keynoten udfordres den kommunikative privilegering af 'social man' mere grundlæggende paradigmatisk. SFL/socialsemiotik-visionen rettet mod det sociale menneske kom med en pris, viser vor tids akutte biodiversitets- og klimakriser. Ud fra et økokritisk forskningsparadigme (fx Kvamme & Sæther, 2019; Paulsen, 2022) vil man sige den privilegerer mennesket og skaber en antropocentrisk blindhed over for 'the environment' i økologisk og bæredygtig forstand. Hvor efterlader det SFL og socialsemiotik? Det korte svar er: Med nye muligheder. Jeg vil argumentere for en semiotisk uddannelsesforskning der decentrerer det sociale som apriori væsentligst – hvorved Kress' ofte gentagne motto: *The social is prior!* afvises. I stedet må vi søge at (videre)udvikle en multifunktionel semiotisk forskningsvision der undersøger forholdet mellem de(t) meningsskabende menneske(r) og 'the environment' også omfattende økologi, natur og biologi. Hvordan det kan se ud i konkret empirisk forskning, giver jeg afslutningsvis nogle perspektiverende eksempler på.

Referenser

- Berge, K. L. (2005). Skrivning som grunnleggende ferdighet og som nasjonal prøve – ideologi og strategier. In A. J. Aasen & S. Nome (Eds.), *Det nye norskfaget*. Fagbokforlaget.
- Elf, N. (2019). Enabling and constraining: Digital technology in students' writing and writer development. In E. Krogh & K. S. Jakobsen (Eds.), *Understanding Young People's Writing Development: Identity, Disciplinarity, and Education*. Routledge.
- Elf, N. (2021). En ordentlig vurdering - skriftlige prøver i dansk. In *Forskerklummen*. København: Nationalt videncenter for læsning / www.videnomlaesning.dk.
- Halliday, M. A. K. (1974). Language and Social Man. In *Schools Council Programme in Linguistics and English Teaching: Papers, Series II, Vol. 3*. Longman.
- Hodge, R., & Kress, G. R. (1988). *Social semiotics*. Cornell University Press.
- Jewitt, C. (2006). *Technology, Literacy, Learning: A Multimodal Approach*. Routledge.
- Jewitt, C. (Ed.). (2011). *The Routledge Handbook of Multimodal Analysis*. Routledge.
- Kress, G. (2010). *Multimodality. A social semiotic approach to contemporary communication*. Routledge.
- Kvamme, O. A., & Sæther, E. (2019). Bærekraftdidaktikk - spenninger og sammenhenger. In O. A. Kvamme & E. Sæther (Eds.), *Bærekraftdidaktikk* (pp. 15-40). Fagbokforlaget.
- New London Group. (2000). A Pedagogy of Multiliteracies: Designing Social Futures. In B. Cope & M. Kalantzis (Eds.), *Multiliteracies: Literacy Learning and the Design of Social Futures* (pp. 9-38). Routledge. (1996)
- Paulsen, M. (2022). From Late Holocene to Early Anthropocene Educational Thinking (Humanism Revisited). In K. B. Petersen, K. von Brömssen, G. H. Jacobsen, J. Garsdal, M. Paulsen, & O. Koefoed (Eds.), *Rethinking education in light of global challenges: Scandinavian perspectives on culture, society and the Anthropocene*. Routledge.

Hagen, Anette, Universitetet i Sørøst-Norge
Narrative apper: estetiske og multimodale muligheter

Hovedtemaet for årets NSFL-konferanse er digitaliseringens muligheter og utfordringer. Dette innlegget har særlig fokus på digitale mediers estetiske muligheter, og tar sikte på å undersøke narrative apper som multimodale og estetiske tekster. I tillegg til å beskrive narrative apper generelt, vil jeg gå nærmere inn på et viktig aspekt ved dem, nemlig rytme. I innlegget viser jeg en ny tilnærming til å analysere rytme (Hagen & Mills, 2022) som hovedsakelig henter teorigrunnlag fra sosialemiotikk. Rytme er en av fire kohesjonsmekanismer (van Leeuwen, 2005) og nettopp fordi rytmen binder teksten sammen, får rytmeanalyse fram aspekter ved den komplekse multimodale helheten. I innlegget vil jeg hovedsakelig hente analyseeksempler fra appene *Florence* (2018) og *Pry* (2015).

I min tilnærming til rytme legger jeg mer vekt på hvordan teksten realiseres hos leseren enn i tradisjonelle multimodale analyser, og viser hvordan rytmen knytter an til den estetiske leseropplevelsen (Iser, 1984). Innlegget baserer seg dermed på et vidt rytmebegrep. Rytme blir sett på som en veksling mellom to poler (van Leeuwen, 2005, s. 182), er biologisk basert (van Leeuwen, 2005, s. 181) og knyttet til menneskelig sansning (Lefebvre, 2004).

Analysen viser også å hvordan tekstuell, mellompersonlig og ideasjonell metafunksjon (Halliday, 1978) kommer til uttrykk i rytmens meningsskapende potensial. Kanskje har rytmen en større betydning for den helhetlige forståelsen av en narrativ app enn tidligere antatt. Rytme oppstår både i narrative hendelser og i interaksjonen mellom leseren og nettbrettet, noe som gjør den spesielt viktig for helheten i leseropplevelsen.

Referenser

- Gorman, S. & Cannizzaro, D. (2015). *Pry* (Versjon ukjent) [Nettbrettapp]. Tender Claws.
- Hagen, A. & Mills K. A. (2022). Rhythm in literary apps. *Visual Communication*.
<https://doi.org/10.1177/14703572221078038>
- Halliday, M. A. K. (1978). *Language as social semiotic. The social interpretation of language and meaning*. Edward Arnold.
- Leeuwen, T. van (2005). *Introducing social semiotics*. Routledge.
- Lefebvre, H. (2004). *Rhythmanalysis: Space, time and everyday life*. Continuum.
- Wong, K., Vincent, K., Coculuzzi, T. & Crisp, S. (2018). *Florence* (Versjon 1.0.2) [Nettbrettapp]. Studio Mountains PTY LTD. Annapurna Interactive.

Melander, Ida, Örebro universitet

Kunskap, kreativitet och begränsningar: socialsemiotiska perspektiv på digitalisering

Digitaliseringen har i mångt och mycket förändrat hur kunskap skapas och sprids, och hur människor möter information och varandra i olika sociala sammanhang. I föredraget utgår jag från forskning om digitalt meningsskapande på tre olika arenor: sjukdomsberättelser på ett aktivistiskt Instagramkonto som sprider kunskap om den kroniska sjukdomen endometrios, nyheter från stora svenska nyhetsmedier på plattformen TikTok och mellanstadieelevers användning av digitala pennor i nästintill fullt digitaliserade svenska grundskoleklassrum. Dessa tre exempel illustrerar hur digitaliseringen både ger upphov till kreativitet och till begränsningar, i form av exempelvis kunskapsspridning, formerandet av starka gemenskaper online, och anpassningar till plattformslogiker och algoritmer.

Sessionsföredrag

Foss, Eirik, Universitetet i Sørøst-Norge
Kommersiell diskurs i morsmålsfaget

I dagens offentlighet er reklame allestedsnærværende, samtidig som reklamens strategi og symbolspråk eser ut over sine tradisjonelle grenser, inntar nye kontekster, og øver massiv innflytelse på vår virkelighetsforståelse (Fairclough, 1993). Prosessen akselererer, fordi det offentlige ordskiftet i økende grad medieres gjennom hyperkommersielle plattformer fra tech-giganter som Google og Meta (Aalen & Iversen, 2021). Forskning på kritisk lesing i morsmålsfaget antyder at kommersialiseringen av offentlig diskurs gjør det vanskeligere for ungdom å etablere kritisk distanse til kommersielle tekster (Undrum, 2022; Veum et al., 2022; Weyergang & Frønes, 2020). Kritisk lesing av kommersielle tekster burde derfor ha en naturlig plass i morsmålsfaget. Imidlertid kan det være grunn til å diskutere hvilket teoretisk rammeverk og begrepsapparat vi bør legge til grunn for undervisningen.

Hillary Janks, i det hun peker ut veien videre for feltet kritisk literacy, problematiserer tradisjonens rasjonalisme, og hevder at denne kommer til korte i møte med den kommersielle diskursens henvendelse til menneskets begjær og lengsler (Janks, 2010, pp. 211-212). I samme ånd har Theo van Leeuwen argumentert for at vi må vende oppmerksomhet mot hvilken rolle stil, identitet og skjønnhet spiller i kommersiell diskurs (van Leeuwen, 2015, 2021).

I presentasjonen skisserer jeg hvordan morsmålsdidaktikken kan nyttiggjøre seg av denne teoriutviklingen. Først utforsker jeg hvordan reklamen, sett fra et retorisk sjangerperspektiv, er et svar på menneskets begjær og lengsler. Deretter presenterer jeg et konsist, bredt anvendelig rammeverk for multimodal analyse av kommersielle tekster. Som illustrerende eksempler bruker jeg et utvalg Instagraminnlegg fra Änglamark, Coop's økologiske merkevare.

Referanser

- Fairclough, N. (1993). Critical Discourse Analysis and the Marketization of Public Discourse: The Universities. *Discourse & Society*, 4(2), 133-168.
- Janks, H. (2010). *Literacy and power*. Routledge.
- Undrum, L. V. M. (2022). Kritisk tilnærming til tekster i sosiale medier: En studie av influenseres tekster på Instagram og unges utfordringer i møte med dem. *Acta Didactica Norden*, 16(2). <https://doi.org/10.5617/adno.8990>
- van Leeuwen, T. (2015). Looking good: aesthetics, multimodality and literacy studies. In (pp. 446-459). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315717647-42>
- van Leeuwen, T. (2021). *Multimodality and identity*. Routledge.
- Veum, A., Kvåle, G., Løvland, A., & Skovholt, K. (2022). Kritisk tekstkompetanse i norskfaget - Korleis elevar på 8. trinn les og vurderer multimodale kommersielle tekstar. *Acta Didactica Norden*, 16(2). <https://doi.org/https://doi.org/10.5617/adno.8992>
- Weyergang, C., & Frønes, T. S. (2020). Kapittel 7. Å lese kritisk: Elevens vurderinger av teksters troverdighet og pålitelighet. In T. S. J. Frønes, Fredrik (Ed.), *Like muligheter til god leseforståelse? 20 år med lesing i PISA*. Universitetsforlaget.
- Aalen, I., & Iversen, M. H. (2021). *Sosiale medier* (Ny utgave, 2. utgave. ed.). Fagbokforlaget.

Han, Joshua, University of New South Wales och Örebro universitet
Multimodal analysis of music expression gesture in music educational contexts

In this presentation, I present social semiotic multimodal analyses of excerpts from two video recordings of two musical instrumental master class lessons. Multiple modes are analysed, including musical expression gesture, speech and vocalisations of music, however the focus of the analysis will be on the former. By ‘musical expression gesture’, I refer to gestures and bodily movement used in music educational contexts to construe musical expression. Since musical expression is itself a semiotic mode, musical expression gesture can be described as *metasemiotic*. Such gestures and bodily movement have been identified as important semiotic resources in music educational and rehearsal contexts (c.f. Sandberg Jurström, 2009; Simones, 2019), however, there have been very few semiotic studies of this type of meaning making and existing analytical tools have been found to be inadequate.

In the present multimodal analyses, I use my social semiotic framework for analysing movement qualities in music (Han, 2021) to analyse musical expression gesture. This framework accounts for synaesthetic correspondences between music and bodily movement, and is based on van Leeuwen’s (2009) model of the parametric system, which has been used to describe other semiotic media. Through these analyses, I also compare and contrast the affordances of musical expression gesture with the other semiotic modes, and demonstrate how the different modes are combined and deployed together simultaneously or in succession.

Referenser

- Han, J. (2021). *A social semiotic account of music-movement correspondences*. (PhD Thesis). UNSW, Sydney.
- Sandberg Jurström, R. (2009). *Att ge form åt musikaliska gestaltningar: En socialsemiotisk studie av körledares multimodala kommunikation i kör*. Diss. Göteborg: Konstnärliga fakultaten, Art Monitor.
- Simones, L. L. (2019). A framework for studying teachers’ hand gestures in instrumental and vocal music contexts. *Musicae Scientiae*, 231249.
- Van Leeuwen, T. (2009). Parametric Systems: The Case of Voice Quality. In *The Routledge Handbook of Multimodal Analysis* (pp. 68-78). London: Routledge.

Katourgi, Alexander, Lunds universitet

Projektion, expansion och blandad: logiska betydelsereationer vid skiljetecknet kolon

I *Introduction to functional grammar* (IFG) ges två kriterier för den logiska betydelsereationen projektion. Sett ”ovanifrån” ska de involverade satserna befinna sig på olika fenomenologisk nivå (*order of experience*), det vill säga att den ena satsen ska representera en verklig upplevelse och den andra satsen ska representera ett språkligt yttrande (s. 443). Sett ”från sidan” ska den ena satsen uttrycka en verbal eller mental process som förankrar det anförda (s. 511).

Om ingetdera kriteriet är uppfyllt måste relationen mellan satserna vara expansion – och kriterierna tycks samspela, för relationen mellan två segment på samma fenomenologiska nivå kan inte vara projektion, även om det ena uttrycker en verbal eller mental process. Det innebär att satsen *det var gott* i (1) bara kan tolkas som projicerad, även om citatmarkerande interpunktion skulle saknas.

- (1) a. Alice tänkte: ”Det var gott”.
- b. #Alice tänkte det var gott.

Det är emellertid fullt möjligt att två angränsande satser befinner sig på olika fenomenologisk nivå utan en verbal eller mental process som projicerar. Den möjligheten diskuteras inte i IFG, men i ett material svenska dagstidningstexter står denna variant för hälften av samtliga anföringar markerade med kolon. Det kan se ut som i (2), där relationen liknar expansion trots de skilda fenomenologiska nivåerna.

- (2) Alice dricker te: ”Det var gott.”

I detta föredrag diskuteras SFL:s projektionsbegrepp, och ett förslag på en annan uppställning av logiska betydelsereationstyper presenteras.

Referenser

IFG = Halliday, M A K & Matthiessen, Christian M I M (2014). *Halliday's introduction to functional grammar*. Fjärde upplagan. New York: Routledge.

Kjær Jacobsen, Grethe, konsulent
Mulvad, Ruth, Inquam

Fra teaching-learning-cycle til disciplinarity

Inden for uddannelsesverdenen er socialsemiotikken/SFL især udbredt i form af australsk 'genrepædagogik'. Modellen Teaching/Learning-Cycle (Rothery 1994) blev verdenskendt og har bidt sig fast blandt mange undervisere som en let tilgængelig og effektiv procedure for undervisningsdesign. Den er nok stadig den mest udbredte SFL-baserede undervisningsmetode.

Genrepædagogikken er imidlertid blevet genstand for kritik fra mange forskellige sider. I Norden dukkede nye modeller med inspiration fra SFL op, fx Skrivehjulet i Norge, fir-fasemodellen i Sverige. I Danmark blev de første skridt ind i genrepædagogikken taget med TLC som basis, men det var videreudviklinger af en socialsemiotisk tilgang med fokus på situationsregister, fx Mary Macken-Horarik, Beverly Derewianka, Mary Schleppegrell (Maagerø m.fl. 2022) der kom til at spille en afgørende rolle i DK (fx Kabel & Mulvad 2009, Mulvad 2012, Jacobsen & Mulvad 2022).

Vi viser et eksempel på en sådan registerbaseret fagspecifik (disciplinarity: Christie & Maton 2011) undervisning. Vi viser hvordan læreren kan tviste et almindeligt udbredt forlagsproduceret digitalt undervisningsforløb så sprog og fag integreres.

Referenser

- Christie, F. & K. Maton (eds) (2011): *Disciplinarity*. Continuum.
- Jacobsen, G.K. & R. Mulvad (2022): *Ind i Naturfag*. Akademisk.
- Kabel, K. & R. Mulvad (2009): Fra teori til praksis og tilbage igen. I: *Nationalt Videncenter for Læsning 2006-2009*. Nationalt Videncenter for Læsning.
- Maagerø, E., R. Mulvad & E. S. Tønnessen (2022): *Women in Social Semiotics*. Routledge.
- Mulvad, R. (2012): *Sprog i skole*. Akademisk.
- Rothery, J. (1994): *Exploring Literacy in School English*. NSW Department of School Education.

Kruse, Kirsten Linnea, Universitetet i Sørøst-Norge

Veum, Aslaug, Universitetet i Sørøst-Norge

Øidvin Burgess, Marthe, Universitetet i Sørøst-Norge

Kritisk redesign, grønnvasking og digital tekstskapning på ungdomsstrinnet

I tråd med både føringer i læreplanen for norskfaget (LK-20) og en kritisk literacy-tenkning, er det en målsetning at elever skal bli kjent med digitale teksters påvirkningskraft. I denne studien, som er del av NFR-prosjektet *CritLit*, utforsker vi derfor ungdomsskoleelevers kritiske tilnærming til tekster i form av grønnvaska reklame gjennom eget skapende arbeid med digitale og multimodale formuttrykk. Det teoretiske omdreiningspunkt for studien finnes i møtet mellom teorier om didaktisk og kritisk redesign, multimodalitet og estetisk form.

I denne studien, som er et samarbeid mellom forskere og lærere, ser vi på ungdomsskoleelevers analyse og redesign av to kommersielle tekster om henholdsvis resirkulerte moteklær og klimanøytrale burgere som begge framstiller sine produkter som bærekraftige. Som uttrykksform har vi valgt digital collage, med et mål om at det å selv ta i bruk digitale verktøy og skape egne mottekster, vil kunne bidra til å øke en kritisk bevissthet om hvordan tekster kan påvirke oss gjennom både ord, bilder og designprinsipper. Collagen tilbyr, med sitt fragmenterte og mangestemmige uttrykk, gode muligheter for kritisk refleksjon gjennom visuelle uttrykksmåter.

I denne presentasjonen vil vi vise fram analyser av empiri i form av elevers redesigna mottekster, samt videodata og elevrefleksjoner. Funn i studien peker på at elevenes tekster spenner fra hyppig bruk av verbalspråk og statistisk informasjon for å virke overbevisende til digitale collager der et visuelt, fantasifullt og estetisk formbevisst uttrykk dominerer. Elevene snur opp ned på maktrelasjoner og inntar gjennom sine multimodale og digitale komposisjoner en tydelig kritisk posisjon mot grønnvaskende markedsføring.

Mer om CritLitprosjektet – se her: <https://www.usn.no/forskning/forskningsgrupper-og-senter/humanistiske-fag/multimodalitet-fomu/critlit/>

Referanser

- Brown, C. W. (2022). Taking action through redesign: Norwegian EFL learners engaging in critical visual literacy practices. *Journal of Visual Literacy*, 41(2), 91-112. <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/1051144X.2021.1994732>
- Janks, H. (2010). *Literacy and power*. Routledge.
- Janks, H., Dixon, K., Ferreira, A., & Granville, S. A. N. D. (2013). *Doing critical literacy: texts and activities for students and teachers*. Routledge.
- Kruse, K. L. & Roksvåg, K. (2021). Møter mellom tekst og digital collage – en didaktisk, estetisk og multimodal tilnærming. *Tidsskriftet Sakprosa*. Vol 13 Nr. 1, (s.1-42) <https://journals.uio.no/sakprosa/article/view/8109>
- Maier, C.D. (2011). Communicating business greening and greenwashing in global media: A multimodal discourse analysis of CNN's greenwashing video. *the International Communication Gazette* 73(1-2) s. 165–177.
- Stewart, O., Scharber, C., Share, J., & Crampton, A. (2022). Critical Media Production. In J. Z. Pandya,
- R. A. Mora, J. Alford, N. A. Golden, & R. S. de Roock (Eds.), *The Handbook of Critical Literacies*. (pp. 105-115). Routledge. <https://doi.org/DOI: 10.4324/9781003023425-11>
- Van leuween 2020: Looking good: aesthetics, multimodality and literacy studies. In red. Rowsell, J. & Pahl, K. *The Routledge handbook of literacy studies* (426-439).

Ribeiro, Pedro Eduardo, Universidade do Minho

Lifestyle magazines' covers and transmedia dynamics: a semiotic and discursive perspective

Magazines are becoming increasingly online. Either emerging on digital platforms from previous roots in print editions or as digitally native, their editorial boards are challenging themselves and their enterprises to innovate themselves (Silva, 2011; Holmes, 2020). Drawing from the Portuguese framework, and the several struggles the national media enterprises have been facing (Fidalgo, 2021), transmedia dynamics appear to matter (Ribeiro, 2023), considering covers' semiotic and discursive strength (e.g., Carvalho, 2008; Held, 2005).

Intertextuality is then key for magazines (e.g., Caldeira, 2020; Fairclough, 1992), especially if considering their ability to create texts (Halliday, 1976; 1986/2014) over many platforms (Andrade, 2020; Jenkins, 2006), which turns them into “transmedia franchises” (Lemke, 2008). Within lifestyle magazines, such as *Women's Health* and *Men's Health*, celebrities with media and digital presence tend to feature their covers, which reinforces their conception as signs and texts as well (Marshall, 1997), attempting to construct visibility (Ribeiro & Cabecinhas, 2022; 2023). Accounting phenomena such as infotainment and tabloidization (e.g., Conboy, 2014; Thussu, 2015), approaches of journalistic and non-journalistic nature related to those covers prove so. Such articles address covers themselves, but not only: reactions on social media, statements by people's covers, updates on their status, and other aftermaths.

Thus, magazines and their covers may impact on people's daily attitudes, behaviours, and practices (e.g., Machin & van Leeuwen, 2005; van Dijk, 2017; Westberg, 2021). That can occur at many levels, such as gender representations (e.g., Jorge, 2008). Hence, a research question guides this theoretical work: how can lifestyle magazines' covers, and their transmedia dynamics be conceived under a semiotic and discursive perspective?

Referenser

- Andrade, J. G. (2020). Crises, tecnologias e mídia sociais: Uma reflexão sobre os novos períodos de turbulência. In M. Oliveira, H. Machado, J. Sarmiento, & M. C. Ribeiro (Eds.), *Sociedade e crise(s)* (pp. 109-113). UMinho Editora.
- Caldeira, S. P. (2020). “Shop it. Wear it. ‘Gram it.’: A qualitative textual analysis of women's glossy fashion magazines and their intertextual relationship with Instagram. *Feminist Media Studies*, 20(1), 86–103. <https://doi.org/10.1080/14680777.2018.1548498>
- Carvalho, A. (2008). “Media(ted) discourse and society: Rethinking the framework of Critical Discourse Analysis”. *Journalism Studies*, 9(2), 161-177. <https://doi.org/10.1080/14616700701848162>
- Conboy, M. (2014). Celebrity journalism – An oxymoron? Forms and functions of a genre. *Journalism*, 15(2), 171–185. <https://doi.org/10.1177/1464884913488722>
- Fairclough, N. (1992). Intertextuality in Critical Discourse Analysis. *Linguistics and Education*, 4(3–4), 269–293. [https://doi.org/10.1016/0898-5898\(92\)90004-G](https://doi.org/10.1016/0898-5898(92)90004-G)
- Fidalgo, J. (2021). Portugal. Impoverished media struggling for survival. In J. Trappel, & T. Tomaz (Eds.), *The Media for Democracy Monitor 2021. How leading news media survive digital transformation (Vol. 1)* (pp. 297-352). Nordicom, University of Gothenburg. <https://doi.org/10.48335/9789188855404-7>
- Held, G. (2005). Magazine covers – A multimodal pretext-genre. *Folia Linguistica*, 39(1), 173–196. <https://doi.org/10.1515/flin.2005.39.1-2.173>
- Halliday, M. A. K., & Hasan, R. (1976). *Cohesion in English*. Longman Group.

- Halliday, M. A. K., & Matthiesen, C. M. I. M. (1985/2014). *Halliday's introduction to functional grammar*. Routledge.
- Holmes, T. (2020). Magazines, megazines, and metazines. What Is a magazine in the twenty-first century?. In M. Sternadori, & T. Holmes (Eds.), *The Handbook of Magazine Studies* (pp. 3-19). Wiley-Blackwell.
- Jenkins, H. (2006). *Convergence culture: Where old and new media collide*. New York University Press.
- Jorge, A. (2008). Publicidade e media: Da produção à recepção de revistas femininas e masculinas de estilo de vida. *Trajectos*, 12, 31–43.
- Lemke, J. (2008). Multimodal genres and transmedia traversals: Social semiotics and the political economy of the sign. *Semiotica*, 2009(173), 283-297. <https://doi.org/10.1515/SEMI.2009.012>
- Machin, D., & van Leeuwen, T. (2005). Language style and lifestyle: the case of a global magazine. *Media Culture & Society*, 27(4), 577–600. <https://doi.org/10.1177/0163443705054151>
- Marshall, P. D. (1997). Tools for the analysis of the celebrity as a form of cultural power. In P. D. Marhsall (Ed.), *Celebrity and power* (pp. 51–76). <https://www.jstor.org/stable/10.5749/j.ctt7zw6qj.8>
- Ribeiro, P. E. (2023). Cor de pele e orientação sexual: Sentidos e discursos transmídia de capas de jornais nas redes sociais. *Mediapolis*, (16), 67-83. https://doi.org/10.14195/2183-6019_16_5
- Ribeiro, P. E., & Cabecinhas, R. (2022). Women's' Health e dinâmicas transmídia: Sentidos e discursos na esfera pública (digital) [Oral presentation]. VII Congresso Internacional de Jornalismo, Comunicação e Espaço Público, University of Coimbra, Coimbra, Portugal.
- Ribeiro, P. E., & Cabecinhas, R. (2023). *The cover beyond the cover: Transmedia dynamics of Men's Health magazine* [Oral presentation]. The Future of Magazine Conference, Lusófona University, Lisboa, Portugal.
- Silva, D. S. (2011). The future of digital magazine publishing. *Information Services & Use*, 31(3–4), 301–310. <https://doi.org/10.3233/ISU-2012-0661>
- Thussu, D. K. (2015). Infotainment. In G. Mazzoleni (Ed.), *The International Encyclopedia of Political Communication* (pp. 1–9). John Wiley & Sons. <https://doi.org/10.1002/9781118541555.wbiepc152>
- van Dijk, T. A. (2017). *Discurso, notícia e ideologia. Estudos na Análise Crítica do Discurso* (2nd ed.). Edições Húmus.
- Westberg, G. (2021). Affect as a multimodal practice. *Multimodality & Society*, 1(1), 20–38. <https://doi.org/10.1177/2634979521992734>

Rustand, Kari Anne, Universitetet i Sørøst-Norge

*Roles in peer interaction in comment sections in educational blogs*¹

The purpose of this study is to examine the content of a selection of comment sections in educational blogs. *Resources for learning* is an overarching notion for this investigation, based on previous research on web-based learning resources in higher education. The focus of this examination is on how peer interactions are constructed and the roles that students take on as they share their thoughts and opinions through comments. This includes offering suggestions, providing evaluations, reflecting, expressing attitudes, and shaping the overall tone of the conversation.

The aim is to gain a better understanding on the roles student construct within the interactional context of educational blogs. The analysis is conducted on a functional language-based approach and draws on concepts from systemic functional linguistics in social semiotics. The aim is also to contribute to the discussion on what type of interaction can be scaffolded by subject-related comment sections in educational blogs. The results indicate that the students are engaging in a variety of roles and supporting each other through their comments.

Referenser

- Hall, H., & Davidson, B. (2007). Social software as support in hybrid learning environment: the value of the blog as a tool for reflective learning and peer support. *Library & Information Science*
- Halliday, M. A. K., & Hasan, R. (1989). *Language, Context and Text: Aspects of Language in a Social Semiotic Perspective*. Oxford University Press.
- Halliday, M. A. K., & Matthiessen, C. M. I. M. (2014). *Halliday's Introduction to Functional Grammar* (Fourth ed.). Routledge.
- Hansen, T. I. (2015). Læremiddelbegrebet - en kategori i didaktikken. In S. T. Graf & J. J. H. Hansen, Thomas Illum (Eds.), *Dansk. Læremidler i didaktikken - didaktikken i læremidler*. Klim.
- Harrison, T. M., & Barthel, B. (2009). Wielding new media in Web 2.0: Exploring the history of engagement with the collaborative construction of media products. *New Media & Society, 11*, 155–178.
<http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1461444808099580>
- OECD. (2021). *21st-Century Readers. Developing literacy skills in a digital world*. OECD Publishing.
- Partnership-for-21st-Century-Skills. (2008). *21st Century Skills, Education & Competitiveness. A Resource and Policy Guide*. Partnership for 21st Century Skills.
<http://wieettassessment.pbworks.com/f/21stCenturySkillsEducationandCompetitivenessGuide.pdf>

¹ Sessionen genomförs på norska.

SFL skiljer på fria, bundna och inbäddade satser (Salomonsson 2022). En tumregel är att satsformade omständigheter ses som bundna, medan satser som fungerar som deltagare eller del av deltagare kategoriseras som inbäddade satser. En bunden sats står således i en svagare beroendeställning till den fria satsen än den inbäddade satsen. I mitt föredrag utmanar jag den här definitionen genom att kontrastera koncessiva, kausala och konditionala satsers funktion och betydelse, eftersom de tenderar att fungera olika beroende på om de står först eller sist i sin fria sats.

1) *Eftersom vi inte hade gott om pengar kunde vi inte köpa byxorna.*

2) *Vi kunde inte köpa byxorna eftersom vi inte hade gott om pengar.*

Medan den fria satsen i 1) verkligen är beroende av den kausala satsen för att förmedla sin proposition så blir beroendet något svagare i 2). Det beror på att placeringen sist gör att den på något sätt förstås som en fortsättning på propositionen i den fria satsen. Därför ser jag den (jmf. Holsting & Hestbæk Andersen 2017) som en inbäddad sats när den står främst, och som en bunden sats när den står sist. Propositionen i en fri sats däremot är alltid oberoende av den koncessiva satsens betydelse.

3) *Även om vi har gott om pengar kommer vi inte köpa byxorna.*

Den koncessiva satsen uttrycker i stället ett påstående som är giltigt utan den fria satsens proposition. Betydelsen i det fallet är både att vi har gott om pengar, och att vi inte kommer köpa byxorna, men den fria satsen är inte beroende av den koncessiva satsens proposition. Därför är den koncessiva satsen bunden. Det blir ingen skillnad i betydelse om den ställs sist:

4) *Vi kommer inte köpa byxorna, även om vi har gott om pengar.*

Mitt argument är att det utifrån dessa olika satsers funktioner är möjligt att diskutera om en koncessiv sats ska förstås som tema till den fria satsen (jmf. Halliday 2014). Hur tematisk betydelse relaterar till bundna och inbäddade satser kommer detta föredrag att problematisera och diskutera.

Referenser

- Halliday, M. & Matthiessen, C. 2014: An introduction to functional grammar. London: Arnold.
- Hestbæk Andersen, T. & Møller Holsting, A. 2017: The clausehood of the enhancing β -clause. In: *Proceedings of the 27th european systemic functional linguistics conference*. S. 141-149.
- Salomonsson, J. 2022: *Systemisk-funktionell grammatik för lärare i svenska och svenska som andraspråk*. Lund: Studentlitteratur.

Smålander, Anna, Lunds universitet
Processer i journalanteckningar

Sedan 2017 har svenska invånare tillgång till delar av sin patientjournal online via 1777 Vårdguidens e-tjänster. I mitt avhandlingsprojekt gör jag en genrestudie av den del av patientjournalen som kallas journalanteckningar, med syftet att dels beskriva vilka språkliga drag som karaktäriserar genren, dels se om det skett någon förändring i dessa språkliga drag sedan patientjournalen blev tillgänglig online. Mitt material består av journalanteckningar från 2008 och 2019–2020, dvs. dels före, dels efter onlineåtkomsten infördes.

Som ett led i att karaktärisera genren har jag genomfört en processanalys på 20 journalutdrag med utgångspunkt i SFL. Jag har analyserat 2780 processer och deras deltagare. I detta föredrag kommer jag att presentera delar av resultatet av denna processanalys. Bland annat visar undersökningen att fördelningen mellan processtyperna är mycket lik mellan de två tidsperioderna. Ett annat resultat är att en stor del av processerna inte har utskrivna förstadedeltagare, utan att förstadedeltagaren ofta lämnas underförstådd, framför allt i de materiella, verbala och mentala processerna.

Materialet består emellertid av ungefär 40 % verblösa meningar. Några exempel är *Pat trött, Mer tilltagande symtom under senaste dagarna* och *Därefter återbesök till operatör*, som innehåller vad Andersen & Holsting (2015, s. 334ff) kallar *kontextberoende ellipser*. I dessa meningar förekommer ingen utskrivna process och varken Halliday & Matthiessen (2014), Holmberg & Karlsson (2006) eller Holmberg et al. (2011) diskuterar, mig veterligen, hur dessa bör analyseras i processanalys. Jag avser därför även diskutera hur man kan hantera sådana här verblösa meningar i processanalys på svenskt material.

Referenser

- Andersen, T. H., & Holsting, A. E. M. (2015). *Teksten i grammatikken*. Syddansk Universitetsförlag.
- Halliday, M. A. K., & Matthiessen, C. M. I. M. (2014). *Halliday's introduction to functional grammar* (4 uppl.). Routledge.
- Holmberg, P., & Karlsson, A.-M. (2006). *Grammatik med betydelse: En introduktion till funktionell grammatik*. Hallgren & Fallgren.
- Holmberg, P., Karlsson, A.-M., & Nord, A. (red.). (2011). *Funktionell textanalys*. Norstedt.

Svärdemo Åberg, Eva, Stockholms universitet

Wiik, Anna, Karolinska institutet

Edman Stålbrandt, Eva, Stockholms universitet

Universitetslärares design av digital examination – representation och erfarenhet

En ökad digitalisering inom högre utbildning, med tillkomsten av digitala examinationssystem och AI, har förändrat förutsättningarna för universitetslärares bedömningsarbete och praktik. Det väcker frågor om hur val av digitala examinationer motiveras, konstrueras och uppfattas av universitetslärare vid olika fakulteter inom högre utbildning. Studien är uppdelad i två delar. Den första delstudien avser att besvara hur och med vilken variation digitala examinationer designas med fokus på kunskapsmässiga förväntningar, användning av multimodalitet och semiotiska resurser. Studien utgår både från ett socialsemiotiskt multimodalt perspektiv på meningsskapande (Kress, 2010; Björklund Boistrup & Selander, 2022) och ett kunskapstaxonomiskt perspektiv (Anderson och Krathwohls, 2001) för att uppmärksamma studenters möjligheter att representera olika aspekter av kunskap inom examination. Den andra delstudien bidrar till förståelse för universitetslärares synsätt på bedömning och examination vid fem fakulteter och deras erfarenheter av möjligheter och utmaningar med val av bedömnings- och examinationsformer. I resultatet kommer vi att visa hur digitala examinationer integrerar aspekter av digitala multimodala texter och hur olika designval av digital examination uppfattas av universitetslärare och vad för slags kunskaper som de ser som relevanta vid digital examination inom olika fakulteter i Sverige.

Referenser

Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (Red.). (2001). A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives (Completed). Longman.

Björklund Boistrup, L. & Selander, S. (Red) Designs for research, teaching and learning. A framework for future education. Routledge.

Kress, G. R. (2010). Multimodality: A social semiotic approach to contemporary communication. Routledge.

Undrum, Linda, Universitetet i Sørøst-Norge

Boeriis, Morten, Syddansk Universitet

Muligheter og problemer ved multimodal meningsskapning i sosiale medier

Dagens digitale tekstsamfunn preges av nye medier og nye tekstpraksiser, hvor både teknologien og tekstene påvirker oss på nye måter (Poulsen et al., 2018). I skolen skal elever få verktøy som setter dem i stand til å møte utfordringene i et tekstsamfunn som stadig blir mer komplisert (Mills et al., 2023). For å kunne gi dem dette, trenger vi kunnskap om tekstpraksiser fra elevenes hverdag (Juuhl & Michelsen, 2020), noe studien i dette innlegget søker å bidra til.

Her presenteres funn fra en studie av hvilke kritiske tekstkompetanser unge selv mener at de trenger i sin digitale hverdag. I kvalitative intervjuer med 15 år gamle ungdommer har vi fått tilgang på hvordan de reflekterer over muligheter og problemer ved multimodal meningsskapning i sosiale medier. Gjennom forskningsspørsmålet *Hvordan reflekterer ungdommer over kommunikasjonen på Instagram, og hva kjennetegner Instagram-tekster som de mener at man bør ha kritisk tilnærming til?* søker studien å utvikle ny kunnskap om unges tekstpraksiser og deres egen oppfatning av behov for kompetanser på digitale plattformer.

Studien viser at det kan være utfordrende å vurdere troverdigheten og være bevisst på påvirkningskraften til tekster som unge møter i sosiale medier. Funnene peker også mot at samtidig som ungdommene viser forståelse for hva tekstene kommuniserer, kan de trenge øvelse i å forstå eller sette ord på hvordan. I lys av dette vil vi diskutere hvordan sosialsemiotisk analyse (Djonov & van Leeuwen, 2018; van Leeuwen, 2005) kan bidra i arbeidet med å hjelpe elever til å tilnærme seg multimodale, digitale tekster kritisk.

Referenser

- Djonov, E., & van Leeuwen, T. (2018). Social media as semiotic technology and social practice: The case of ResearchGate's design and its potential to transform social practice. *Social Semiotics*, 28(5), 641–664.
<https://doi.org/10.1080/10350330.2018.1504715>
- Juuhl, G. K., & Michelsen, M. (2020). Leiar: Barn og unges fritidstekstar og -tekstpraksisar. *Nordic Journal of Literacy Research*, 1–3.
<https://nordicliteracy.net/index.php/njlr/article/view/2646>
- Mills, Unsworth, L., & Scholes, L. (2023). *Literacy for digital futures: Mind, body, text*. Routledge.
- Poulsen, S. V., Kvåle, G., & van Leeuwen, T. (2018). Special issue: Social media as semiotic technology. *Social Semiotics*, 28(5), 593–600.
<https://doi.org/10.1080/10350330.2018.1509815>
- van Leeuwen, T. (2005). *Introducing Social Semiotics*. Routledge.

Når elever blir spurt hva kritisk lesing er, setter de ofte likhetstegn mellom det og kildekritikk (Blikstad-Balas et. al., 2017; Stenseth, 2021; Weyergang, 2022; Veum et. al., 2022), som ikke er en fullgod forståelse. Kildekritikk handler om å vurdere troverdigheten til tekstens avsender, men kritisk teksttilnærming kan også bety å ha kompetanse til å lese tekster med- og motbørs, til å kunne fortolke dem i kontekst og til å formulere hvilke interesser og formål teksten tjener, noe som er svært viktig i dagens digitale tekstsamfunn (Janks et.al., 2014; Pandya & Ávila, 2014; Vasquez et. al., 2019). I denne presentasjonen utforsker jeg to undervisningsopplegg for kritisk, verbalspråklig tekstanalyse, gjennomført i to klasser på 9. trinn ved samme skole. Elevene jobber med å identifisere pronomen og verdiladning i multiple tekster fra internett om samme tema, og jeg spør både om i hvilken grad elevene klarer å bruke analyse av pronomen og verdiladning til å lese slike tekster kritisk, og om hvordan denne tilnærmingen til tekstanalyse skiller seg fra kildekritikk.

Studien er en del av forskningsprosjektet *Critical Literacy in a digital and global textual world* (CritLit), ved Universitetet i sørøst-Norge, Universitetet i Agder og Australian Catholic University. CritLit har som formål å utvikle metoder for arbeid med kritisk literacy på ungdomsskolenivå, for å gjøre elevene til bedre kritiske lesere og skrivere.

Referenser

- Blikstad-Balas, M. & Foldvik, M. C. (2017). «Kritisk literacy i norskfaget - hva legger elever vekt på når de vurderer tekster fra internett?» i *Norsklæreren*. 2017(4), 28-39.
- Pandya, J. & Ávila, J. (2014). *Moving Critical Literacies Forward: A New Look at Praxis Across Contexts*. London: Routledge.
- Stenseth, T. (2021). «Når målet er læring – har elevene gode nok digitale leseferdigheter?» *Norsk pedagogisk tidskrift*, 105(1), 4-16. doi: 10.18261/issn.1504-2987-2021-01-02
- Vasquez, V. M., Hilary Janks & Barbara Comber (2019). "Critical Literacy as a Way of Being and Doing." In *Language Arts*, Vol. 96, no. 5.
- Veum, A. & G. Kvåle, A. Løvland, K. Skovholt (2022). «Kritisk tekstkompetanse i norskfaget. Korleis elevar på 8. trinn les og vurderer multimodale kommersielle tekstar.» i *Acta Didactica Norden*. Vol. 16 nr. 2.
- Janks, H., K. Dixon, A. Ferreira, S. Granville & D. Newfield (2014). *Doing Critical Literacy: Texts and activities for students and teachers*. Routledge.
- Weyergang, C. (2022). «"... og hvordan kan vi vite det, da?" Ungdomsskoleelevers lesestrategier i møte med tekstoppdager i samfunnsfag som krever en kritisk tilnærming.» i *Acta Didactica Norden*. Vol. 16 nr. 2.